

det ikke være meget under 40 Millioner Rd., de staa Staten i. Hvis man vil spørge om: Hvad skal den naturlige Rente være af dette Udlæg af 40 Millioner Rd.? saa maa man igjen spørge: Skulle vi beregne 4 pSt. eller 5 pSt. eller hvorledes? Der vil jeg nu gjøre opmærksom paa, at en meget stor Del af de Penge, som ere medgaaede til Bygningen af disse Baner, have været overmaade dyre. Vi have betalt med kontante Penge paa en Tid, da Statskassen, for at erholde Penge, maatte betale 6 pSt. og 7 pSt. af Laan; jeg tænker f. Ex. paa Novemberlaanet af 1864. Det er altsaa en meget uirrigt Forudsætning, at man nødvendigvis kun skulde beregne sig 4 pSt.; hvis man vil være billig og kun beregne sig 4½ pSt., saa vil det altsaa være 2 Millioner Rd., vi her maa beregne os. Nok er det, Enhver vil se, at man kommer her til en meget ringe Del af den Rente, som skulde være indvunden, hvis Foretagendet dækkede sig fuldkommen, som det skulde, ved simpel Formueanvendelse, og at man altsaa maa gjøre en meget betydelig Reduktion, naar man vil bringe Banerne i Anslag som Aktiv. Lad os blot regne — hvorved jeg gaar langt ud over det Nigtige — Halvdelen af, hvad der er anvendt til Bygning af Jernbaner, som Formueforøgelse, saa vil det endelige Resultat være for Aaret, at i Stebet for et Deficit af 356,000 Rd. faae vi et Overskud af 800,000 Rd. 800,000 Rd. er altsaa den virkelige Fremgang, og det betragter jeg som et særdeles gunstigt Resultat, frem for Akt, naar det sammenlignes med tidligere Aar. Man faar ikke nogen sand Forestilling om, hvad denne Fremgang i finansiel Henseende betyder, naar Fremstillingen ikke støtter sig til en Sammenligning med tilsvarende Tal fra tidligere Aar. Jeg har et Par Gange tidligere haft Leilighed til at henlede Thingets Opmærksomhed paa saadanne Tal. Jeg har — for at minde om et Par Hovedresultater — gjort opmærksom paa, at da vi efter den ulykkelige Krig atter kunde betragte Finanserne som værende indtraadte paa en normal Udviklings Vej, saa fandt vi ved en Sammenligning med den Periode, der var gaaet nærmest forud for Krigen — ikke lige umiddelbart forud, thi der var i de sidste Aar før denne indtraadt en Forrykkelse af de finansielle Forhold, men jeg siger da ogsaa nærmest til Aarene 1858, 59 og 60, som, saa vidt jeg husker, ere de Aar, jeg i sin Tid har lagt til Grund —, at vi vare gaaede meget betydeligt tilbage. Man vil saaledes finde, at Udgifterne vare stegne i en ganske forbausende Grad, at de, for at nævne et rundt Tal, vare blevne 9 Millioner Rd. større, og vi vilde derfor finansielt have været aldeles ruinerede, dersom det ikke med Hensyn til Indtægterne var lykkedes at tilveiebringe dog nogen Forøgelse. Denne Forøgelse beløb sig akkurat til det Halve, nemlig til 4½ Millioner Rd. Vi havde altsaa skaffet os en Forøgelse af Indtægten — de Herrer ville jo

erindre Tillegget til Tolden, Indkomstskatten o. s. v., — som lige over for de 9 Millioner forøget Udgift skaffede Dækning for de 4½ Millioner, saa at der altsaa blev 4½ Millioner tilbage. Tidligere før Krigen havde vi hvert Aar havt 1 Million Rd. ordinær Fremgang; ved de 4½ Millioner vare altsaa for det Første den ene Million Fremgang tilintetgjort, og dernæst var der et Deficit paa 3½ Millioner. Det var den Tilstand, hvori vi befandt os umiddelbart efter Krigen, bestandigt forudsat — det tilføjer jeg ved enhver Leilighed —, at Jernbanekaktivet ikke blev bragt med i Beregningen; thi stete dette, saa bleve de 3½ Millioner Rd. Deficit naturligvis formindstet med et betydeligt Beløb, saa var det kun 1,700,000 Rd. Det var, som sagt, vor Tilstand umiddelbart efter Krigen; men i de paafølgende Aar forbedrede denne Tilstand sig mærkeligt, og naar man tager Gjennemsnittet indtil 1871—72, som igjen er et stort Vendepunkt, saa vil man se, at vi vare gaaede meget frem. I Stebet for en Forøgelse i Udgiften paa 9 Millioner Rd., sammenlignet med det tidligere nævnte faste Sammenligningspunkt før Krigen, havde vi nu kun en Udgiftsforøgelse af 7½ Million Rd.; det skal rigtignok for en stor Del i, at vi byggede mindre stærkt Jernbaner. Paa den anden Side var vor Indtægt fra 4½ Million Rd. gaaet op til at være 5 Millioner Rd. større. Vor Underbalance var derfor nu, naar Jernbanerne regnedes som Halvaktiv, i Virkeligheden i Stebet for 1,700,000 Rd. kun 200,000 Rd. Og nu komme vi til indværende Aar, i hvilket igjen Indtægten er stegen — det samme er Tilfellet for det foregaaende Aar, og de ti Aar tilfammen danne igjen en ny Epoke — saaledes, at den, sammenlignet med Tilstanden før Krigen, er 5,400,000 Rd. større, medens Udgifterne ere aftagne saaledes, at de nu kun ere 6,800,000 Rd. større. Deficit er derfor, naar Jernbanerne regnes som Halvaktiv, forsvundet, og vi have nu et Overskud af 800,000 Rd. De Herrer ville se, at vi gennem den lange Marvælle have kæmpet os op til — forudsat at jeg har Ret i at beregne Jernbanerne som Aktiv med det Halve af deres Anlægsfum, hvad jeg gjerne indrømmer er noget overdrevent — at opnaa omtrent det, som vi havde før Krigen, nemlig hvert Aar at gaa 1 Million frem. Vi have nu et Overskud af 800,000 Rd., og hvis vi kunne blive ved saaledes, ville vi atter kunne se Fremgangen blive den normale Million. Nu maa det ikke overses, at der ogsaa kan være Udgifter, som forestaa og som ikke paa nogen Maade kunne udsættes, til Eksempel den absolut nødvendige Forøgelse af Gager for samtlige Embeds- og Bestillingsmænd.

Hvis man noget nærmere vil vide, hvorledes dette gunstige finansielle Resultat er frembragt, saa at vi nu efter 10 Aars Forløb igjen staa ved en Fremgang, der i det Væsentlige kan siges